

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՄԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Քիմիայի և կենսաբանության

ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Ղազարյան Արմինե Հրաչիկի /Ս.Ա.Հ./

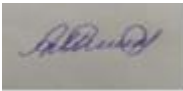
Արձանագրություն № 11

«19» հունվար 2026թ.

ՔԿ/բ-256- Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա -1 ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	<u>011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն</u> /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր՝	<u>011401.01.6 Կենսաբանություն</u> /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան՝	<u>Մանկավարժության բակալավր</u> /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն՝	<u>Քիմիայի և կենսաբանության</u> /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը՝	<u>Առկա</u> /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	<u>առկա 3-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ</u>
Դասախոս(ներ)՝	<u>Զարուհի Վարդանյան</u>
էլ. հասցե/ներ	<u>Հասմիկ Մխիթարյան</u> /անուն, ազգանուն/ <u>zaruhi.vartanyan@mail.ru , hasmik-mkhitaryan88@mail.ru</u>

Վանաձոր- 2026թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում 3

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները 3

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/ 3

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը և /կամ կոմպետենցիաները.....4

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների 6

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը.....6

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները 7

8. Դասավանդման մեթոդներ 8

9. Ուսումնառության մեթոդներ.....8

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը` ըստ բաժինների և թեմաների 9

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....9

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ..... 10

    12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ 10

    12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ..... 12

    12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ 16

    12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ 16

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում 19

14. Գնահատում..... 20

    14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներ 20

    14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում 20

    14.3. Հարցաշար 21

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ 24

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

<<Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա>> դասընթացը ներառված է <<011401.01.07 – Կենսաբանություն>> բակալավրի կրթական ծրագրում <<Մասնագիտական պարտադիր դասընթացներ>> կրթամասում որպես հիմնական դասընթաց: Դասընթացը խիստ կարևոր է հիմնական և ավագ դպրոցի կենսաբանության ուսուցիչների պատրաստման գործընթացում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

Դասընթացի նպատակն է գաղափար տալ ՀՀ հանրակրթության և մանկավարժական գործունեության տարբեր ոլորտներում բարեփոխումների շրջանակում դպրոցին և ուսուցչին ներկայացվող պահանջների, օրենքների, կենսաբանության ուսուցման նպատակների, խնդիրների վերաբերյալ: Ներկայացնել Հանրակրթության պետական և առարկայական չափորոշիչները (ՀՊԶ և ԱՊԶ): Ծանոթացնել դասավանդման ավանդական և ժամանակակից մեթոդներին, կենսաբանության ուսուցման կազմակերպման առանձնահատկություններին:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

1. ուսանողներին գաղափար տալ Հանրակրթության պետական և առարկայական չափորոշիչների (ՀՊԶ և ԱՊԶ) մասին,
2. ծանոթացնել դպրոցական կենսաբանություն առարկայի բովանդակությանը,
3. ծանոթացնել կենսաբանական կրթության նպատակի և խնդիրների հետ,
4. ծանոթացնել կենսաբանության ուսուցման կազմակերպման ձևերին,
5. ծանոթացնել դասավանդման ավանդական և ժամանակակից մեթոդներին,
6. գաղափար տալ դաստիարակող ուսուցման մասին:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.

«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկայի» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայմանն է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը «Կենսաբանություն» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում դասավանդվող «Մանկավարժություն», «Հոգեբանություն», «Տարիքային մանկավարժություն և հոգեբանություն», «Տարիքային ֆիզիոլոգիա», «Բուսաբանություն», «Կենդանաբանություն», «Մարդակազմաբանություն», «Մարդու և կենդանիների ֆիզիոլոգիա», «Մանրէաբանություն», «Էկոլոգիայի հիմունքներ» և այլ դասընթացներից:

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները.

Վերջնական արդյունքին ներկայացվող պահանջները

4.1.Պետք է գիտենա. (Տեսական գիտելիքներ)

- Հանրակրթության պետական և առարկայական չափորոշիչները
- ՀՀ հանրակրթության բնագավառի բարեփոխումների պահանջները մանկավարժի գործունեության տարբեր բնագավառներում
- ՀՀ և միջազգային օրենքները կրթության մասին,
- մանկավարժի, ծնողի, սովորողների իրավունքներն պարտականությունները
- տարբեր տիպի դասերի կազմակերպման մեթոդներն ու առանձնահատկությունները
- կենսաբանական կրթության կազմակերպման ձևերը:

4.2.Պետք է կարողանա (Բուն մասնագիտական գործնական կարողություններ)

- ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում
- որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ
- հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ,
- մշակել տարբեր թեմաներ,
- պլանավորել աշխատանքները, ձևակերպել նպատակները, մշակել դրանց հասնելու քայլերը,
- ճիշտ ընտրել ուսուցման մեթոդներն ու օժանդակ նյութերը,
- հաշվի առնել սովորողների անհատական և տարիքային առանձնահատկությունները

4.3.Պետք է տիրապետի

- փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին,
- վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին,
- ուսուցման ավանդական և ժամանակակից մեթոդներին, ուսումնառության կազմակերպման հմտություններին,
- դասարանի ղեկավարման ժողովրդավարական ոճին;

Դասընթացի ընթացքում կիրականանա նաև ծրագրի ավարտական պահանջներով նախատեսված հետևյալ կոմպետենցիաների զարգացումը՝

1. Ընդհանրական կոմպետենցիաներ(Ը)

ա) Գործիքային կոմպետենցիաներ (այսուհետև՝ ԳԿ)

- վերլուծության և համադրության կարողություն (ԳԿ-1),
- կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում, ղեկավարում, վերահսկում)(ԳԿ-2),
- որոշումներ կայացնելու և լուծելու կարողություն (ԳԿ-3),
- մասնագիտական սկզբունքայնության պահպանման կարողություն (ԳԿ-4):
- տարրական համակարգչային գիտելիքներ,(ԳԿ7)
- տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն (տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն)(ԳԿ8)

բ).Միջանձնային կոմպետենցիաներ (ՄՋԿ)

- մանկավարժական և կենսաբանական հարցերի քննարկման ընթացքում քննադատության կարողություն (ՄՋԿ - 1),
- թիմային աշխատանքի կարողություն (ՄՋԿ - 2),

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

գ) Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ-1),
- կենսաբանության բնագավառում նոր իրավիճակներին հարմարվելու և արագ կողմնորոշվելու կարողություն (ՀԳԿ-2),
- ինքնուրույն աշխատելու կարողություն (ՀԳԿ-3):

2. Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (այսուհետև՝ ԱԿ)

ա) մասնագիտական կոմպետենցիաներ.

- մասնագիտության բնագավառի առարկայական իմացություն, գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն (ԱԿ-1)
- ծանոթ լինի ժամանակակից կենսաբանության և բնագիտության հիմնական սկզբունքներին և հայեցակարգերին, բնապահպանական գլոբալ և տարածքային հիմնախնդիրներին (ԱԿ-2)
- մասնագիտական գործունեության մեջ ուսումնառության և դասավանդման ժամանակակից տեխնոլոգիաներ կիրառելու կարողություն (ԱԿ-3)
- տիրապետի հիմնական կենսաբանական հասկացություններին, կենսաբանական օրենքներին և երևույթներին, մասնագիտական տերմինաբանական համակարգին (ԱԿ-4),
- ունակ լինի ճշգրիտ և պարզ կերպով ներկայացնելու կենսաբանական օրինաչափությունների հիմնական դրույթները և դրանց հիմնավորումները, հիմնախնդիրները և դրանց լուծումները, գրավոր և բանավոր (ԱԿ-6),
- դրսևորեն ժամանակակից խոր գիտելիքներ մասնագիտական ոլորտում (նորագույն տեսությունների, դրանց մեկնաբանությունների, մեթոդների և եղանակների իմացություն)

բ) մասնագիտական-գործնական (այսուհետ՝ ՄԳԿ)

- ունենա անհրաժեշտ գիտելիքներ, կարողություններ և հմտություններ՝ ժամանակակից կենսաբանության բնագավառում կիրառվող սարքավորումներով աշխատելու համար (ՄԳԿ-1),
- տիրապետի “Կենսաբանություն” գիտության բովանդակությանը և մեթոդաբանությանը (ՄԳԿ-2)
- Կենսաբանության հարցերի շրջանականերում ընդունելի որոշումների հասնելու նպատակով երկխոսություն, բանավեճեր վարելու կարողություն (ՄԳԿ-3)
- Բնական միջավայրում սովորողների գործնական աշխատանքը կազմակերպելու կարողություն (ՄԳԿ-4):

գ) Ուսումնադաստախարակչական և մեթոդական գործունեության ոլորտում (այսուհետև ԱԿՈՒԳ)

- Կենսաբանությունից ճանաչողական խնդիրների յուրահատկությունները և դրանց գիտական բովանդակությունը բացատրելու ունակություն (ԱԿՈՒԳ-1)
- սեփական գործունեությունը, կենսաբանության բնագավառում գիտելիքները անընդհատ կատարելագործելու ունակություն (ԱԿՈՒԳ-4)
- ուսուցման արդյունքների և ուսումնառողների ձեռքբերումները գնահատելու

- կարողություն (ԱԿՈԻԳ-5)
- խորհրդատվական աշխատանք կատարելու ունակություն (ԱԿՈԻԳ-6):
- **մեթոդական գործունեության ոլորտում**
  - Կենսաբանության ուսումնական ծրագրի, ուսումնամեթոդական ապահովման հիմնավորված ընտրություն և դրանց համուղղում կոնկրետ ուսումնական գործընթացին (ԱԿՄԳ-1),
  - Կենսաբանության առարկայական ծրագրի թեմաների և բաժինների յուրահատկությունների հիման վրա ուսումնական պարապմունքների պլանավորման ունակություն (ԱԿՄԳ-2),
  - սեփական գործունեությունը պլանավորելու, կազմակերպելու, վերլուծելու, ինչպես նաև այն անընդհատ կատարելագործելու ունակություն (ԱԿՄԳ-3):

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտություններն ուսանողները կարող են հետագայում կիրառել մանկավարժի և կենսաբանի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, մանկավարժական, կենսաբանական և գիտահետազոտական լաբորատորիաներում կամ մանկավարժական հաստատություններում աշխատելու, ինչպես նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու նպատակով: Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 կրեդիտ/90 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	22	-
Գործնական աշխատանք	20	-
Սեմինար պարապմունք	-	-
Լաբորատոր աշխատանք		-
Ինքնուրույն աշխատանք	48	-
Ընդամենը	90	-

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	2 ընթացիկ քննություն	
---	----------------------	--

6. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴.

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդալրգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրվող, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

վերլուծության կարողությունը:

- **Չեկուլց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

7. Դասավանդման մեթոդներն են՝⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն,

8. Ուսումնառության մեթոդներն են՝⁷ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

---

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

9. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապրունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Կենսաբանության ուսուցման տեսակները. կրթության կազմակերպման կոնկրետ ձևերը:	4		4	-	6
2.	Կենսաբանության դասավանդման մեթոդները, մեթոդական հնարները և դրանց ընտրությունը:	6		4	-	12
3.	Դաստիարակող ուսուցում	4		4	-	16
4.	Սովորողների գիտելիքների ստուգում և գնահատում	4		4	-	14
5.	Կենսաբանության ուսուցման նյութատեխնիկական բազան:	4		4	-	16
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		22		20	-	48

10. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Հիմնական գրականություն (ՀԳ)		
1.	Ներկարայան Ա. Կենսաբանության ուսուցման տեսություն և մեթոդիկա	2013

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

2.	Աղամյան Ն. Դասավանդման մեթոդիկայի արդի տեխնոլոգիաներ	2018
3.	Ա.Արնատուրյան և ուր.- Մասնագիտական զարգացման ձեռնարկ/ Երևան, ԿԱԻ հրատ	2004
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10		

Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)

1.	ՀՀ պետական չափորոշիչ և կրթակարգ, Երևան	2010
2.	«Կենսաբանություն» առարկայի չափորոշիչ և ծրագիր / հիմնական և ավագ դպրոցի համար/ Երևան	2009
3	Կենսաբանություն- 2007-2013թթ-ին անցկացված ուսուցիչների վերապատրաստման դասընթացներ ձեռնարկներ, նյութեր, ծրագրեր	
4.	Հանրակրթական հիմնական և ավագ դպրոցի «Կենսաբանություն» դասընթացի դասագրքեր շտեմարաններ, խնդրագրքեր	
5.	Մեթոդական ձեռնարկներ, երաշխավորագրեր, այլ	

Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)

1.		
2.		
3.		

11. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

11.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
-----	------	-----------------------	-----------	----------------------------

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՀԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Կենսաբանության ուսուցման տեսակները. կրթության կազմակերպման կոնկրետ ձևերը:	Հասկացողություն ուսուցման մասին, ուսուցման կազմակերպման ժամանակակից ձևերը, սկզբունքները, ոճերը: Ուսուցչի նախապատրաստվելը դասին և դասի ալգորիթմը: Կենսաբանության դաս: Լաբորատոր-գործնական և ինքնուրույն աշխատանքներ: Էքսկուրսիան որպես ուսուցման կազմակերպման ձև: Արտադասարանային և արտադպրոցական ուսուցման ձևերը կենսաբանության ուսուցման ընթացքում:	4	ՀԳ 1-3
2.	Կենսաբանության դասավանդման մեթոդները, մեթոդական հնարները և դրանց ընտրությունը:	Հասկացողություն ուսուցման մեթոդների մասին: Ուսուցման ավանդական մեթոդներ խոսքային, գործնական, իրազնական մեթոդներ: Ուսուցման ժամանակակից մեթոդներ, մեթոդաձևեր և տեխնոլոգիաներ: Ուսուցման ինտերակտիվ մեթոդները: Ուսուցման մեթոդի ընտրությանը ներկայացվող պահանջները: Ուսուցման ավանդական և ժամանակակից մեթոդներ, հնարներ:	6	ՀԳ 1-3
3.	Դաստիարակող ուսուցում	Կենսաբանական դաստիարակության նպատակներն ու խնդիրները: Մովորողների աշխարհայացքի դաստիարակումը: Մտածողության դաստիարակում: Աշխատանքային դաստիարակություն: Գեղագիտական դաստիարակություն: Էկոլոգիական դաստիարակություն:	4	ՀԳ 1-3
4	Մովորողների գիտելիքների ստուգում և գնահատում	Կենսաբանական գիտելիքների վերահսկողության ձևերը: Ուսուցման արդյունքների ստուգումը և նշանակությունը: Գիտելիքների գնահատումը	4	ՀԳ 1-3

5	Կենսաբանության ուսուցման նյութատեխնիկական բազան:	Կենսաբանության ուսուցման միջոցները: Կենսաբանության կաբինետը: Կենդանի բնության անկյունը: Ուսումնափորձնական հողամաս:	4	ՀԳ 1-3
---	--	---	---	--------

11.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

Խ/Խ	<i>Թեմա</i>	<i>Ուսումնասիրվող հարցեր</i>	<i>Ժամաքանակ</i>	<i>Ստուգման ձևը</i>	<i>Գրականություն¹⁰</i>
1.	Կենսաբանության ուսուցման տեսակները. կրթության կազմակերպման կոնկրետ ձևերը:	Հասկացողություն ուսուցման մասին, ուսուցման կազմակերպման ժամանակակից ձևերը, սկզբունքները, ոճերը: Ուսուցչի նախապատրաստվելը դասին և դասի պարզաբանումը: Կենսաբանության դաս: Լաբորատոր-գործնական և ինքնուրույն աշխատանքներ: Էքսկուրսիան որպես ուսուցման կազմակերպման ձև: Արտադասարանային և արտադպրոցական ուսուցման ձևերը կենսաբանության ուսուցման ընթացքում:	4	Գնահատվում է գործնական աշխատանքի կատարման կարողություններն ու հմտությունները, աշխատանքի հիմնավոր բանավոր վերլուծությունը	ՀԳ 1-3
2.	Կենսաբանության	Ուսուցման խոսքային,	4	Գնահատվում է գործնական	ՀԳ 1-3

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՀԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

<p>դասավանդման մեթոդները, մեթոդական հնարները և դրանց ընտրությունը:</p>	<p>իրազննական, գործնական մեթոդներ, տեսակները:</p> <p>Փոքր խմբերով աշխատելու մեթոդական հնարները՝ ձևակույտ, ուսումնական նվաճումներ, ուսումնական մրցույթ, խմբային աջակցություն անհատական ուսուցմանը և այլ:</p> <p>Ուսուցման մեթոդներ՝ խմբավորում, պրիզմա, հասկացությունների քարտեզ և աղյուսակ, T-աձև աղյուսակ, m-աձև աղյուսակ, Վենի դիագրամ, քառաբաժան, խորանարդում, հնգյակ, մտածող գլխարկներ, , վերնագրի դրվագ, խճանկար 1-2, շրջայց պատկերասրահ, մտքերի տարափ և այլ:</p> <p>Ուսուցման նորագույն մեթոդական հնարներ՝</p>		<p>աշխատանքի կատարման կարողություններն ու հմտությունները, աշխատանքի հիմնավոր բանավոր վերլուծությունը</p>	
--	--	--	--	--

		վարդ-փուշ-բողբոջ, լուսակրի մեթոդ, դերային խաղ, մտածիր-գույզ կազմիր-հաղորդիր, Պոպկորն, AI-ի օգտագործումը կենսաբանության դասավանդման ընթացքում և այլ:			
3	Դաստիարակող ուսուցում	Կենսաբանական դաստիարակության նպատակներն ու խնդիրները: Սովորողների աշխարհայացքի դաստիարակումը: Մտածողության դաստիարակում: Աշխատանքային դաստիարակություն: Գեղագիտական դաստիարակություն: Էկոլոգիական դաստիարակություն:	4	Գնահատվում է գործնական աշխատանքի կատարման կարողություններն ու հմտությունները, աշխատանքի հիմնավոր բանավոր վերլուծությունը	ՀԳ 1-3
4.	Սովորողների գիտելիքների ստուգում և գնահատում	Կենսաբանական գիտելիքների վերահսկողության ձևերը: Ուսուցման արդյունքների ստուգումը և նշանակությունը: Գիտելիքների գնահատումը	4	Գնահատվում է գործնական աշխատանքի կատարման	ՀԳ 1-3

				կարողություններն ու հմտությունները, աշխատանքի հիմնավոր բանավոր վերլուծությունը	
5	Կենսաբանության ուսուցման նյութատեխնիկական բազան:	Կենսաբանության ուսուցման միջոցները: Կենսաբանության կաբինետը: Կենդանի բնության անկյունը: Ոռոտամափորձական հողամաս:	4	Գնահատվում է գործնական աշխատանքի կատարման կարողություններն ու հմտությունները, աշխատանքի հիմնավոր բանավոր վերլուծությունը	ՀԳ 1-3

--	--	--	--	--	--

11.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

<i>h/h</i>	<i>Թեմա</i>	<i>Ուսումնասիրվող հարցեր</i>	<i>Ժամաքանակ</i>	<i>Մտուցման ձևը</i>	<i>Գրականություն¹¹</i>
1.					

11.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

¹¹ Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՀԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹²	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹³
Յուրաքանչյուր ուսանող ընտրում է մեկ թեմա						
1.	Հասկացողություն ուսուցման մասին, ուսուցման կազմակերպման ժամանակակից ձևերը, սկզբունքները, ոճերը: Էքսկուրսիան որպես ուսուցման կազմակերպման ձև:	Ուսուցման կազմակերպման ձևերը, սկզբունքները, ոճերը	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ	Մայիսի 1	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
2.	Կենսաբանության դաս:	Կենսաբանության դասի կազմակերպման առանձնահատկությունները, դասին ներկայացվող պահանջները	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ	Մայիսի 1	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
3.	Ուսուցչի նախապատրաստվելը դասին և դասի ալգորիթմը:	Ուսուցչի նախապատրաստվելը դասին, ուսուցչին ներկայացվող պահանջները	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ	Մայիսի 1	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից

¹² Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹³ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՀԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

4.	Լաբորատոր-գործնական և ինքնուրույն աշխատանքներ:	Լաբորատոր, գործնական, ինքնուրույն աշխատանքների կազմակերպման առանձնահատկությունները կենսաբանության ուսուցման ընթացքում:	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ	Մայիսի 1	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
5	Արտադասարանային և արտադպրոցական ուսուցման ձևերը կենսաբանության ուսուցման ընթացքում:	Կենսաբանության ուսուցման արտադասարանային և արտադպրոցական աշխատանքների կազմակերպումը	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ	Մայիսի 1	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
6	Ուսուցման ավանդական մեթոդներ. խոսքային մեթոդների տեսակները	Խոսքային մեթոդների տեսակները, դրանց նկարագրությունը	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ	Մայիսի 1	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
7	Ուսուցման ավանդական մեթոդներ. գործնական մեթոդներ	Գործնական մեթոդների տեսակները	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ	Մայիսի 1	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
8	Դասավանդման ժամանակակից մեթոդներ, ձևերը	Դասավանդման ժամանակակից մեթոդներ, ձևերը, դրանց նակարագրությունը	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ	Մայիսի 1	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
9	Դասավանդման նորագույն մեթոդական հնարներ և ուղիներ	Դասավանդման նորագույն մեթոդական հնարների կիրառումը կենսաբանության ուսուցման ընթացքում	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ	Մայիսի 1	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից

Ինքնուրույն աշխատանքը գնահատվում է առավելագույնը 20 միավոր: Գնահատման չափանիշներն են.

1. Հարցը ներկայացված է ավարտուն
2. Կարողանում է տերմինները բացատրել
3. Խոսքը հստակ է, մատչելի
4. Պատրաստված է ցուցադրություն
5. Կիրառվել են տարբեր գրական աղբյուրներ և առկա են հղումները /0; 1-2; 3 և ավելի/
6. Պատասխանել է հարցերի /0; 1-2; 3 և ավելի/
7. Չեկուցումը գիտական է
8. Կատարվել է համեմատական վերլուծություն
9. Ներկայացնում է կիրառական օրինակներ
10. Քննարկվող գործընթացները ներկայացվել են բույսի օրգանիզմի ամբողջականության համատեքստում

Յուրաքանչյուր չափանիշի համար սահմանված առավելագույն միավորը՝ 2 , չափանիշի պահանջը թերի կատարելու դեպքում՝ 1 միավոր, չկատարելու դեպքում՝ 0 միավոր: Գումարային գնահատականը կլինի ինքնուրույն աշխատանքի գնահատականը:

12. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁴

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Լսարան կահավորված համակարգչով, պրոյեկտորով և էկրանով
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	Լաբորատոր աշխատանքների մեթոդական ցուցումներում ներառված նյութերը և սարքավորումներ
Սարքեր, սարքավորումներ	Լաբորատոր աշխատանքների մեթոդական ցուցումներում ներառված սարքավորումները, LabQues սարք, թերմոստատ, մանրադիտակ
Համակարգչային ծրագրեր	LabQuest սարքի կիրառության ծրագիր
Այլ	

¹⁴ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

13. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁵:

13.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

13.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ/ստուգարքով/:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության

¹⁵«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹⁶

13.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Կենսաբանության դասի կազմակերպման առանձնահատկությունները:
2. Արտադասարանային աշխատանքների կազմակերպման ձևերը կենսաբանությունից. կենսաբանության խմբակներ, ֆակուլտատիվ պարապմունքներ և այլ:
3. Ուսուցման մեթոդների դասակարգումը
  4. Հասկացողություն ուսուցման մեթոդի մասին
  5. Ուսուցման ավանդական և ժամանակակից մեթոդների համեմատությունը. առավելությունները և թերությունները
  6. Ուսուցման խոսքային մեթոդներ, տեսակները:
  7. Ուսուցման իրազնական մեթոդներ, տեսակները:
  8. Ուսուցման գործնական մեթոդներ, տեսակները:
  9. Փոքր խմբերով աշխատելու մեթոդական հնարները՝ ձևակույտ, ուսումնական նվաճումներ:
  10. Փոքր խմբերով աշխատելու մեթոդական հնարները ուսումնական մրցույթ, խմբային աջակցություն անհատական ուսուցմանը և այլ:
  11. Ուսուցման մեթոդներ՝ խմբավորում, պրիզմա, հասկացությունների քարտեզ և աղյուսակ,
  12. Ուսուցման մեթոդներ՝ T-աձև աղյուսակ, m-աձև աղյուսակ, Վենի դիագրամ, բառաբաժան, խորանարդում, հնգյակ,
  13. Ուսուցման մեթոդներ՝ մտածող գլխարկներ, վերնագրի դրվագ, խճանկար 1-2, շրջայց պատկերասրահ, մտքերի տարափ և այլ:
  14. Ուսուցման նորագույն մեթոդական հնարներ՝ վարդ-փուշ-բողբոջ, լուսակրի մեթոդ, դերային խաղ,
  15. Ուսուցման նորագույն մեթոդական հնարներ՝ մտածիր-զույգ կազմիր-հաղորդիր, Պոպկորն, AI-ի օգտագործումը կենսաբանության դասավանդման ընթացքում և այլ:
16. Կենսաբանական դաստիարակության նպատակներն ու խնդիրները:
17. Սովորողների աշխարհայացքի դաստիարակումը:
18. Մտածողության դաստիարակում:
19. Աշխատանքային դաստիարակություն:
20. Գեղագիտական դաստիարակություն:

¹⁶ Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

21. Էկոլոգիական դաստիարակություն:
22. Կենսաբանական գիտելիքների վերահսկողության ձևերը:
23. Ուսուցման արդյունքների ստուգումը և նշանակությունը:
24. Գիտելիքների գնահատումը
25. Կենսաբանության ուսուցման միջոցները:
26. Կենսաբանության կաբինետը:
27. Կենդանի բնության անկյունը:
28. Ուսումնափորձնական հողամաս:

Ա) 1-ին ընթացիկ ստուգում(կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

▪ **Ընդգրկված թեմաները.**

1. Կենսաբանության ուսուցման տեսակները. կրթության կազմակերպման կոնկրետ ձևերը:
2. Կենսաբանության դասավանդման մեթոդները, մեթոդական հնարները և դրանց ընտրությունը:

▪ **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Կենսաբանական կրթության կազմակերպման ձևերը:
2. Հասկացողություն կենսաբանական կրթության կազմակերպման սկզբունքների մասին:
3. Կենսաբանության դասի կազմակերպման առանձնահատկությունները:
4. Արտադասարանային աշխատանքների կազմակերպման ձևերը կենսաբանությունից. կենսաբանության խմբակներ, ֆակուլտատիվ պարապմունքներ և այլ:
5. Ուսուցման մեթոդների դասակարգումը
6. Հասկացողություն ուսուցման մեթոդի մասին
7. Ուսուցման ավանդական և ժամանակակից մեթոդների համեմատությունը. առավելությունները և թերությունները
8. Ուսուցման խոսքային մեթոդներ, տեսակները:
9. Ուսուցման իրազնական մեթոդներ, տեսակները:
10. Ուսուցման գործնական մեթոդներ, տեսակները:
11. Փոքր խմբերով աշխատելու մեթոդական հնարները՝ ձևակույտ, ուսումնական նվաճումներ:
12. Փոքր խմբերով աշխատելու մեթոդական հնարները ուսումնական մրցույթ, խմբային աջակցություն անհատական ուսուցմանը և այլ:

13. Ուսուցման մեթոդներ՝ խմբավորում, պրիզմա, հասկացությունների քարտեզ և աղյուսակ,

14. Ուսուցման մեթոդներ՝ T-աձև աղյուսակ, m-աձև աղյուսակ, Վենի դիագրամ, քառաբաժան, խորանարդում, հնգյակ,

15. Ուսուցման մեթոդներ՝ մտածող գլխարկներ, վերնագրի դրվագ, խճանկար 1-2, շրջայց պատկերասրահ, մտքերի տարափ և այլ:

16. Ուսուցման նորագույն մեթոդական հնարներ՝ վարդ-փուշ-բողբոջ, լուսակրի մեթոդ, դերային խաղ,

17. Ուսուցման նորագույն մեթոդական հնարներ՝ մտածիր-գույգ կազմիր-հաղորդիր, Պոպկորն, AI-ի օգտագործումը կենսաբանության դասավանդման ընթացքում և այլ:

Բ) 2-րդ ընթացիկ ստուգում(կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկվող թեմաները.

1. Դաստիարակող ուսուցում

2. Սովորողների գիտելիքների ստուգում և գնահատում

3. Կենսաբանության ուսուցման նյութատեխնիկական բազան:

Ընդգրկվող հարցեր

1. Կենսաբանական դաստիարակության նպատակներն ու խնդիրները:

2. Սովորողների աշխարհայացքի դաստիարակումը:

3. Մտածողության դաստիարակում:

4. Աշխատանքային դաստիարակություն:

5. Գեղագիտական դաստիարակություն:

6. Էկոլոգիական դաստիարակություն:

7. Կենսաբանական գիտելիքների վերահսկողության ձևերը:

8. Ուսուցման արդյունքների ստուգումը և նշանակությունը:

9. Գիտելիքների գնահատումը

10. Կենսաբանության ուսուցման միջոցները:

11. Կենսաբանության կաբինետը:

12. Կենդանի բնության անկյունը:

13. Ուսումնափորձնական հողամաս:

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	<u>011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն</u> <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր`	<u>011401.01.6 Կենսաբանություն</u> <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան`	<u>Մանկավարժության բակալավր</u> <i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>

Φωτιάδης 2026

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԳ/Բ-256 Կենսաբանության դասավանդման մեթոդիկա - 1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ կուրս, երկրորդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Գործնական աշխատանք	20
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	2 ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է Ծանոթացնել դասավանդման ավանդական և ժամանակակից մեթոդներին, կենսաբանության ուսուցման կազմակերպման առանձնահատկություններին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Վերջնական արդյունքին ներկայացվող պահանջները</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ տարբեր տիպի դասերի կազմակերպման մեթոդներն ու առանձնահատկությունները ○ կենսաբանական կրթության կազմակերպման ձևերը: ○ հասկացողություն դաստիարակող ուսուցման մասին ○ սովորողների գիտելիքների ստուգում և գնահատում ○ կենսաբանության ուսուցման նյութատեխնիկական բազան <p><i>Կարողություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում ○ որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ ○ հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել ռեֆերատներ, ○ մշակել տարբեր թեմաներ, ○ պլանավորել աշխատանքները, ձևակերպել նպատակները, մշակել դրանց հասնելու քայլերը, ○ ճիշտ ընտրել ուսուցման մեթոդներն ու օժանդակ նյութերը, ○ հաշվի առնել սովորողների անհատական և տարիքային առանձնահատկությունները <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին, ○ վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին, ○ ուսուցման ավանդական և ժամանակակից մեթոդներին, ուսումնառության կազմակերպման հմտություններին, ○ դասարանի ղեկավարման ժողովրդավարական ոճին; 			
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Կենսաբանության ուսուցման տեսակները. կրթության կազմակերպման կոնկրետ ձևերը:			

	<p>Թեմա 2. Կենսաբանության դասավանդման մեթոդները, մեթոդական հնարները և դրանց ընտրությունը:</p> <p>Թեմա 3. Դաստիարակող ուսուցում</p> <p>Թեմա 4. Սովորողների գիտելիքների ստուգում և գնահատում</p> <p>Թեմա 5. Կենսաբանության ուսուցման նյութատեխնիկական բազան</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գիտելիքները գնահատվում են գրավոր աշխատանքով: Քննական տոմսը ներառում է տեսական հարցեր, թեստեր: Յուրաքանչյուր առաջադրանքի համար քննական տոմսում նշագվում է գնահատման համարժեք միավորը: Գրավոր աշխատանքը գնահատվում է առավելագույնը 20 միավոր:</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանքը գնահատվում է առավելագույնը 20 միավոր: Գնահատման չափանիշներն են.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հարցը ներկայացված է ավարտուն 2. Կարողանում է տերմինները բացատրել 3. Խոսքը հստակ է, մատչելի 4. Պատրաստված է ցուցադրություն 5. Կիրառվել են տարբեր գրական աղբյուրներ և առկա են հղումները /0; 1-2; 3 և ավելի/ 6. Պատասխանել է հարցերի /0; 1-2; 3 և ավելի/ 7. Ձեկուցումը գիտական է 8. Կատարվել է համեմատական վերլուծություն 9. Ներկայացնում է կիրառական օրինակներ 10. Քննարկվող գործընթացները ներկայացվել են բույսի օրգանիզմի ամբողջականության համատեքստում <p>Յուրաքանչյուր չափանիշի համար սահմանված առավելագույն միավորը՝ 2 , չափանիշի պահանջը թերի կատարելու դեպքում՝ 1 միավոր, չկատարելու դեպքում՝ 0 միավոր: Գումարային գնահատականը կլինի ինքնուրույն աշխատանքի գնահատականը:</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Հիմնական –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ներկարարյան Ա. Կենսաբանության ուսուցման տեսություն և մեթոդիկա, 2013 2. Ադամյան Ն. Դասավանդման մեթոդիկայի արդի տեխնոլոգիաներ, 2018 3. Ա.Արնաուդյան և ուր.- Մասնագիտական զարգացման ձեռնարկ/ Երևան, ԿԱԻ հրատ , 2004 <p>Լրացուցիչ-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ՀՀ պետական չափորոշիչ և կրթակարգ, Երևան/ 2010 2.«Կենսաբանություն» առարկայի չափորոշիչ և ծրագիր / հիմնական և ավագ դպրոցի համար/ Երևան/ 2009 3. Կենսաբանություն- 2007-2013թթ-ին անցկացված ուսուցիչների վերապատրաստման դասընթացներ ձեռնարկներ, նյութեր, ծրագրեր 4. Հանրակրթական հիմնական և ավագ դպրոցի «Կենսաբանություն» դասընթացի դասագրքեր շտեմարաններ, խնդրագրքեր

	5. Մեթոդական ձեռնարկներ, երաշխավորագրեր, այլ
--	--

**«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝

011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

011401.01.6 Կենսաբանություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2022

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-137 Բույսերի ֆիզիոլոգիա - 1		
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5		
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2022-23 ուսումնական տարի, առաջին կիսամյակ		
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային 20	Դասախոսություն	10
		Լաբորատոր աշխատանք	10
			130
	Ինքնուրույն Ընդամենը	150	
Ստուգման ձևը	Հանրագումարային քննություն		
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է խորացնել և ամրապնդել ուսանողների գիտելիքները բուսական բջջի ֆիզիոլոգիական գործընթացների առանձնահատկությունների, բույսի օրգանիզմում ընթացող ֆիզիոլոգիական գործընթացների կենսաքիմիական և կենսաֆիզիկական մեխանիզմների, ֆիզիոլոգիական պրոցեսների ուսումնասիրման մեթոդների, բուսական բջջի և բուսական օրգանիզմի մեջ հանքային տարրերի մուտքի առանձնահատկությունների, ֆոտոսինթեզի գործընթացի մեխանիզմների, դրանց ֆերմենտային համակարգի, տրանսպիրացիայի ֆիզիոլոգիայի, բույսի աճման և զարգացման հորմոնալ կարգավորման առանձնահատկությունների, ֆիզիոլոգիական գործընթացների վրա միջավայրի պայմանների ազդեցության, բույսերի ջրային ռեժիմի, ջրափոխանակության առանձնահատկությունների:</p>		
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Վերջնական արդյունքին ներկայացվող պահանջները <i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ բուսական բջջի ֆիզիոլոգիայի վերաբերյալ ○ բուսական օրգանիզմում ընթացող ֆիզիոլոգիական պրոցեսների վերաբերյալ՝ ֆոտոսինթեզ, տրանսպիրացիա, շնչառություն, աճ, զարգացում և այլն, ○ ֆոտոսինթեզի կենսաքիմիական և կենսաֆիզիկական մեխանիզմների վերաբերյալ, ○ արեգակնային էներգիայի պահեստավորման մասին, ○ անօրգանական ածխածնի հաշվին օրգանական միացությունների սինթեզի մասին, <p><i>Կարողություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում ○ տիրապետել ֆիզիոլոգիական գործընթացների ուսումնասիրման մեթոդներին, ○ կարողանալ կատարել ֆիզիոլոգիական գործընթացների ուսումնասիրման փորձեր, ○ որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ ○ հանձնարարված գրականության հիման վրա կազմել 		

	<p>ռեֆերատներ, <ul style="list-style-type: none"> ○ մշակել տարբեր թեմաներ, <i>Հմտություն</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ փորձարարական աշխատանքների կատարման մեթոդներին, ○ վերլուծություն կատարելու մեթոդական հմտություններին: </p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Ներածություն Թեմա 2. Բուսական բջջի ֆիզիոլոգիան Թեմա 3. Բույսերի ջրային ռեժիմը Թեմա 4. Բույսերի արմատային սննդառությունը Թեմա 5. Բույսերի ածխածնային սննդառությունը: Տոտոսինթեզ</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գիտելիքները գնահատվում են գրավոր աշխատանքով: Քննական տոմսը ներառում է տեսական հարցեր, թեստեր: Յուրաքանչյուր առաջադրանքի համար քննական տոմսում նշագվում է գնահատման համարժեք միավորը: Գրավոր աշխատանքը գնահատվում է առավերագույնը 20 միավոր: Ինքնուրույն աշխատանքը գնահատվում է առավերագույնը 20 միավոր: Գնահատման չափանիշներն են.</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Հարցը ներկայացված է ավարտուն 12. Կարողանում է տերմինները բացատրել 13. Խոսքը հստակ է, մատչելի 14. Պատրաստված է ցուցադրություն 15. Կիրառվել են տարբեր գրական աղբյուրներ և առկա են հղումները /0; 1-2; 3 և ավելի/ 16. Պատասխանել է հարցերի /0; 1-2; 3 և ավելի/ 17. Ձեկուցումը գիտական է 18. Կատարվել է համեմատական վերլուծություն 19. Ներկայացնում է կիրառական օրինակներ 20. Քննարկվող գործընթացները ներկայացվել են բույսի օրգանիզմի ամբողջականության համատեքստում <p>Յուրաքանչյուր չափանիշի համար սահմանված առավելագույն միավորը՝ 2 , չափանիշի պահանջը թերի կատարելու դեպքում՝ 1 միավոր, չկատարելու դեպքում՝ 0 միավոր: Գումարային գնահատականը կլինի ինքնուրույն աշխատանքի գնահատականը:</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Թանգամյան Տ.Վ., Աղաջանյան Մ.Ա. - Բույսերի ֆիզիոլոգիա, 2006 2. Ռուբին Բ.Ա.- Բույսերի ֆիզիոլոգիայի դասընթաց, 1985 3. Ермакова И.П.(ред.) и др. Физиология растений, 2005 4. Генкель П. А. – Физиология растений, 1980 5. Лебедев С.И. Физиология растений, 1982 6. Полевой В.В. Физиология растений, 1989 7. Եդոյան Ռ.Հ., Վարդանյան Ջ.Ս.Բույսերի ֆիզիոլոգիայի լաբորատոր աշխատանքների ձեռնարկ, 2006թ.

	<p>8. Թանգալյան Տ.Վ. Բույսերի ֆիզիոլոգիայի գործնական աշխատանքներ, 2000</p> <p>9. Воробев В.Н. и др. Практикум по физиологии растений/Казань , 2013</p> <p>Լրացուցիչ-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Սահակյան Վ.Ա., Թանգալյան Տ.Վ. Բույսերի ֆիզիոլոգիայի պրակտիկայի անցկացման մեթոդական ցուցումներ, 1983 2. Сказкин Ф.Д. Практикум по физиологии растений, 1995 3. Якушкина Н.И. Физиология растений, 1980 <p>4. Кузнецов В.В., Дмитриева Г.А. Физиология растений, М., 2006</p> <p>5. Медведев С.С. Физиология растений//Санкт-Петербург, стр.337, 2004</p> <p>6. Lincoln Taiz, Eduardo Zeiger Plant of Physiology, 3rd ed, 690p., 2002</p> <p>7. Vince Ordog Plant of Physiology, 121p., 2011</p>
--	---